

96/20

**Kontrolní závěr z kontroly financování učňovských zařízení
zřízených Ministerstvem hospodářství**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1996 pod číslem 96/20. Kontrolu řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontroly bylo prověřit použití prostředků státního rozpočtu určených v roce 1995 na přípravu žáků v učňovských zařízeních, tj. středních odborných učilištích (dále jen „SOU“), odborných učilištích (dále jen „OU“), učilištích (dále jen „U“), střediscích praktického vyučování (dále jen „SPV“) a integrovaných středních školách (dále jen „ISŠ“) zřízených Ministerstvem hospodářství.

Kontrolu provedla skupina kontrolujících z Odboru školství a kultury NKÚ, skupina kontrolujících z Odboru státních příjmů NKÚ a skupiny kontrolujících z Oblastních odborů NKÚ v Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně, Olomouci, Zlíně a Ostravě v období od května do prosince 1996.

Kontrolované osoby:

- A.** Ministerstvo hospodářství (dále jen „MH“);
Správa přípravy učňů, Učňovská 100/1, Praha 9 (dále jen „SPU“).
- B.** SOU Praha 10, U krbu 521; SOU a OU stavební Praha 4, Roškotova 1692/4 (dále jen „SOU a OU stavební Praha 4“); SOU a U stavební Praha 4, Zelený pruh 1294/50 (dále jen „SOU a U stavební Praha 4“); ISŠ technická Praha 9, Poděbradská 12 (dále jen „ISŠ technická Praha 9“); SOU chemické Ústí nad Labem, U panského dvora 1006 (dále jen „SOU chemické Ústí nad Labem“); ISŠ Děčín IV, Ruská 147 (dále jen „ISŠ Děčín“); SOU sklářské Nový Bor, Revoluční 500 (dále jen „SOU sklářské Nový Bor“); SOU Malé Svatoňovice, 17. listopadu 177 (dále jen „SOU Malé Svatoňovice“); SOU Dvůr Králové, Elišky Krásnohorské 2069 (dále jen „SOU Dvůr Králové“); SOU Trutnov, Volanovská 243/13 (dále jen „SOU Trutnov“); SPV Úpice, Národní 879 (dále jen „SPV Úpice“); SPV Brno, Cejl 40 (dále jen „SPV Brno“); ISŠ Blansko, Bezručova 33 (dále jen „ISŠ Blansko“); ISŠ Vyškov, Brněnská 17 (dále jen „ISŠ Vyškov“); SOU obchodu a gastronomie Zlín, Štefánikova 3015 (dále jen „SOU Zlín“); ISŠ Otrokovice, T. Bati 1266 (dále jen „ISŠ Otrokovice“); SOU Rožnov pod Radhoštěm, Školní 1698 (dále jen „SOU Rožnov pod Radhoštěm“); SOU Vsetín, Turkmenská 1612 (dále jen „SOU Vsetín“); SOU Uherské Hradiště, Mojmír 747 (dále jen „SOU Uherské Hradiště“); SOU obchodní Ostrava, Na Mlýnici 36 (dále jen „SOU obchodní Ostrava“); ISŠ technická Ostrava, 1. máje 11 (dále jen „ISŠ technická Ostrava“); ISŠ řemesel, podnikání a služeb Havířov, Junácká 1 (dále jen „ISŠ Havířov“); SOU poštovní Olomouc, Kateřinská 10 (dále jen „SOU poštovní Olo-

mouc); SOU Olomouc, Štursova 14 (dále jen „SOU Olomouc“); ISŠ technická Přerov, Karla Kouřilka 8 (dále jen „ISŠ technická Přerov“); ISŠ obchodu, služeb, podnikání a managementu Přerov, Šířava 7 (dále jen „ISŠ obchodu Přerov“).

Poznámka:

SOU Praha 10, U krbu 521 vzniklo sloučením bývalého SOU společného stravování, Praha 10, U krbu 521 a SOU Praha 3, Ondříčkova 48, a to ke dni 1. 7. 1996. V hospodaření SOU společného stravování Praha 10, U krbu 521 byly předchozími kontrolami zjištěny závažné nedostatky a uvedené SOU předalo případ oddělení vyšetřování Policie ČR. Kontrola NKÚ se zaměřila na hospodaření s rozpočtovými prostředky v roce 1995 u bývalého SOU Praha 3, Ondříčkova 48. Z tohoto důvodu je místo SOU Praha 10, U krbu 521 dále uváděno SOU Praha 3, Ondříčkova 48 (dále jen „SOU Praha 3“).

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly SOU obchodní Ostrava a SOU Zlín, byly vypořádány rozhodnutími vedoucích skupin kontrolujících.

Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podalo SOU Zlín, bylo vypořádáno usnesením senátu NKÚ.

S e n á t N K Ú (ve složení: Ing. Jiří Kalivoda - předseda, Mgr. Marie Hošková, JUDr. František Bárta, Ing. Karel Bidlo - členové) na svém zasedání dne 5. března 1997

s c h v á l i l usnesením č. 96/20/282
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

Hospodaření s rozpočtovými prostředky upravuje zákon ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů. Podrobnější úpravu obsahuje vyhláška Ministerstva financí ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, ve znění pozdějších předpisů. Finanční a materiální zabezpečení učňovských zařízení upravuje zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“). Dle ustanovení § 12 odst. 1 tohoto zákona se příspěvek nebo dotace ze státního rozpočtu na zabezpečení výuky žáků v učňovských zařízeních poskytuje prostřednictvím rozpočtů příslušných ústředních orgánů. Pro rozpis finančních příspěvků a dotací pro učňovská zařízení v jeho působnosti vydalo MH Metodiku č. j. 200 204/95-74/75.

V návaznosti na ustanovení § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, upravuje nakládání s majetkem státu dosud platná vyhláška Federálního ministerstva financí č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů.

Z prostředků státního rozpočtu roku 1995 vyčlenilo MH na přípravu žáků v 565 státních učňovských zařízeních - příspěvkových organizacích v působnosti MH částku 5 792 085 tis. Kč, z toho 359 145 tis. Kč na pořízení investic. Kontrolovaným 26 učňovským zařízením byl poskytnut příspěvek ve výši 437 660 tis. Kč, z toho 41 344 tis. Kč na pořízení investic. Příspěvek ze státního rozpočtu byl učňovským zařízením zaslán čtvrtletně s rozepsáním limitu výdajů.

S účinností od 1. 11. 1996 přešla na základě zákona č. 272/1996 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky a kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů, působnost ve věcech profesní přípravy učňů na povolání z MH na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“).

II. Nejdůležitější kontrolní zjištění

A. MINISTERSTVO HOSPODÁŘSTVÍ

1. porušilo ustanovení § 20 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění zákona č. 69/1993 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Ministerstva ... plní v okruhu své působnosti úkoly ustanovené v zákonech ...“,

ve spojení s ustanovením § 24 citovaného zákona, kde je mj. uvedeno:

„Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky ...“

O d ů v o d n ě n í:

MH v rozporu s ustanovením § 26 odst. 1 školského zákona, kde je uvedeno:

„Střední školy organizují nástavbové studium, které je určeno pro uchazeče, kteří získali střední odborné vzdělání ... Nástavbové studium se ukončuje maturitní zkouškou.“

a s ustanovením § 25 vyhlášky MŠMT č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

„Nástavbové studium organizuje střední škola ve studijních oborech určených pro uchazeče, kteří vykonali závěrečnou zkoušku nebo závěrečnou učňovskou zkoušku v učebních oborech s délkou přípravy 3 roky nebo 3 roky a 4 měsíce. Studium se ukončuje maturitní zkouškou a je nejméně dvouleté.“

vydalo Metodiku rozpisu finančních příspěvků a dotací pro učňovská zařízení v působnosti MH č. j. 200 204/95-74/75, kterou umožnilo učňovským zařízením organizovat nástavbové studium s délkou trvání 1 rok pro získání výučního listu;

2. porušilo ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., kde je uvedeno:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

MH dále porušilo i ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, ve znění pozdějších předpisů, kde je mj. uvedeno:

„Smlouva ... musí obsahovat ... výši a splatnost nájemného ...“,

přičemž v ustanovení § 3 odst. 4 téhož zákona je mj. uvedeno:

„Pokud ... smlouva ... neobsahuje náležitosti podle odstavce 3, je neplatná.“

O d ů v o d n ě n í:

Na organizaci studia, které umožnilo MH učňovským zařízením v rozporu s ustanovením § 26 odst. 1 školského zákona, poskytlo neoprávněně v roce 1995 příspěvek v celkové výši 3 414 944 Kč. Učňovská zařízení tento příspěvek vyčerpal.

MH dále poskytlo SOU Praha 3 z prostředků určených na učňovské školství celkem 2 970 000 Kč v roce 1995 na zajištění stravování pracovníků MH, tedy na jiný účel, než bylo státním rozpočtem určeno.

Pro zabezpečení stravování současně MH poskytlo uvedenému SOU bezplatně k užívání na základě smlouvy o nájmu celkem 665,8 m² nebytových prostor, a to přesto, že pojmovým znakem nájemní smlouvy je úplatnost vztahu. Na základě smlouvy o výpůjčce pak MH přenechalo SOU bezplatně k užívání další majetek v hodnotě 1 204 323 Kč. Uvedený majetek byl následně využíván nejen k vyučovacím účelům a pro stravování pracovníků MH, ale hlavně k podnikatelské činnosti Pražské restaurační spol. s r. o.;

3. porušilo ustanovení § 10 odst. 3 školského zákona, kde je uvedeno:

„Ke zřízení, zrušení nebo omezení činnosti středního odborného učiliště nebo střediska praktického vyučování je třeba souhlasu ministerstva.“

(Ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 cit. zákona se ministerstvem rozumí MŠMT.)

O d ů v o d n ě n í:

MH při změně předmětu činnosti učňovských zařízení nežádalo MŠMT o souhlas s těmito změnami. Ani po přechodu působnosti ve věcech profesní přípravy

učňů na povolání, provedeném na základě ustanovení čl. I odst. 4 písm. e) zákona č. 474/1992 Sb., o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky, na MH, tj. v období, kdy samo vedlo síť SOU a SPV, nežádalo MŠMT o souhlas se změnami v síti učňovských zařízení, tj. k jejich zřízení, zrušení, příp. omezení jejich činnosti;

4. porušilo ustanovení § 29 odst. 3 vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Rozsah a podmínky hospodářské činnosti stanoví obecně závazný právní předpis. V případě, že rozsah a podmínky nejsou takto stanoveny, stanoví je pro příspěvkové organizace zřízené ústředním orgánem tento ústřední orgán ...“

O d ů v o d n ě n í:

MH učňovským zařízením ve své působnosti, na něž se vydaný obecně závazný právní předpis nevztahuje, nestanovilo rozsah a podmínky hospodářské činnosti;

5. důsledně nesplnilo ustanovení § 31 odst. 2 písm. c), d), e) a f) zákona č. 576/1990 Sb., kde je uvedeno:

„Zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat: ...

- c) vymezení základního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,*
- d) označení statutárních orgánů,*
- e) vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření,*
- f) vymezení doby, na kterou je organizace zřizována.“*

O d ů v o d n ě n í:

Z 26 kontrolovaných učňovských zařízení neobsahovaly zřizovací listiny v 9 případech některé z uvedených údajů stanovených zákonem;

6. nesplnilo důsledně ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...

- d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ...“*

O d ů v o d n ě n í:

MH zřídilo rozpočtovou organizaci „Správa přípravy učňů“, která mj. zpracovávala podklady pro rozpočet učňovských zařízení a sledovala jeho čerpání. Uvedenou organizaci však MH nevybavilo kontrolní pravomocí, takže kontrola využívání přidělených rozpočtových prostředků nebyla samostatně prováděna ani SPU, ani samotným MH.

Vlastní Metodiku pro přidělování rozpočtových prostředků na přípravu žáků používalo MH pouze podpůr-

ně. Prostředky přidělovalo učňovským zařízením podle jejich požadavků, aniž by jejich skutečnou potřebu dostatečně ověřovalo. Tím umožnilo učňovským zařízením čerpání přidělených prostředků v rozporu s ustanovením § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. Např.: SPV Brno poskytlo MH v roce 1995 neinvestiční prostředky ve výši 3 779 917 Kč. Při dodržení 100 % normativu ve vztahu k vykázanému počtu žáků mělo SPV obdržet pouze částku 3 206 882 Kč. MH dostatečně neověřilo skutečné potřeby SPV a poskytlo mu nad rámec normativu 573 035 Kč. SPV pak v důsledku dostatku rozpočtových prostředků při pořízení investičního majetku nepoužilo prostředky z fondu reprodukce investičního majetku, ale čerpalo neoprávněně část přidělených neinvestičních prostředků ve výši 226 987 Kč na nákup strojních investic. Dále na úhradu úplatného převodu práva hospodaření k nemovitosti poskytlo MH SPV Brno systémovou investiční dotaci ve výši 6 000 000 Kč. Tím, že nedostatečně kontrolovalo čerpání prostředků, umožnilo SPV použít částku 156 000 Kč na jiné investiční akce.

B. UČŇOVSKÁ ZAŘÍZENÍ

- 1. SOU Praha 3, ISŠ technická Praha 9, SOU Dvůr Králové, SOU Malé Svatoňovice, SOU Trutnov, SPV Úpice, ISŠ Blansko, SOU Rožnov pod Radhoštěm, SOU Vsetín, SOU Uherské Hradiště, SOU obchodní Ostrava, ISŠ technická Ostrava, ISŠ Havířov, ISŠ technická Přerov a ISŠ obchodu Přerov**

porušily ustanovení § 4 odst. 1 písm. f) zákona č. 576/1990 Sb., kde je uvedeno:

„Příjmy státního rozpočtu republiky zahrnují ...:

- f) výnosy ze státního majetku ...“*

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená učňovská zařízení neodvedla do státního rozpočtu výnosy z prodeje státního majetku a z pronájmu nebytových prostor, které nebyly zahrnuty do rozpočtu výnosů učňovského zařízení a nebyl o ně snížen příspěvek ze státního rozpočtu. Snížila tak jejich výnosy o částku v celkové výši 1 997 690 Kč, a tím i příjmy státního rozpočtu; např. SOU Praha 3 o částku ve výši 725 000 Kč, SOU Rožnov pod Radhoštěm o částku ve výši 368 370 Kč, SOU Malé Svatoňovice o částku ve výši 236 383 Kč, ISŠ technická Praha 9 o částku ve výši 157 000 Kč, ISŠ obchodu Přerov o částku ve výši 142 282 Kč, ISŠ technická Ostrava o částku ve výši 135 009 Kč.

- 2. SOU Praha 3, SOU a U stavební Praha 4, SPV Brno, ISŠ Vyškov, SOU Zlín, ISŠ Havířov, SOU Vsetín a SPV Úpice**

porušily ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze ... k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

a ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a k zajištění nerušeného chodu organizace; prostředky může čerpat jen do výše stanovené ve státním rozpočtu republiky nebo rozpočtu zřizovatele, a to v mezích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním.“

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená učňovská zařízení použila v roce 1995 přidělené rozpočtové neinvestiční prostředky v rozporu se stanoveným účelem, jako např.: SPV Brno na nákup strojních investic ve výši 226 987 Kč, SOU Praha 3 na pořízení hmotného investičního majetku ve výši 42 009 Kč, SOU a U stavební Praha 4 na technické zhodnocení budovy ve výši 22 485 Kč. SPV Brno použilo z prostředků určených na úplatný převod práva hospodaření částku ve výši 156 000 Kč na opravu rozvodu ústředního topení a vody.

ISŠ Vyškov nevrátila nevyčerpané investiční prostředky ve výši 100 000 Kč do státního rozpočtu, ale použila je na financování hlavní činnosti. Kromě toho v roce 1995 v rozporu s ustanovením § 11 odst. 4 vyhlášky č. 210/1989 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

„Celková výše darů je omezena 15 % jednotného přídělu za běžný rok a skutečných dalších přidělů za minulý rok ...“,

vyplatila na darech pro 6 zaměstnanců částku 48 734 Kč nad stanovený limit. ISŠ dále ve svém objektu provozovala prodej potravin formou kantýny, aniž by měla tuto činnost uvedenu ve zřizovací listině. Ztrátu z této činnosti ve výši 59 966 Kč hradila z rozpočtových prostředků určených na výuku žáků.

SOU Zlín použilo částku 3 807 362 Kč ze systémové investiční dotace určené pro investiční akci „Přístavba SOU“ na jiný účel a v jiném období, než bylo stanoveno.

ISŠ Havířov v roce 1995 použila rozpočtové prostředky ve výši 173 194 Kč určené na zabezpečení výuky žáků na krytí ztráty kantýny, jejíž provozování je hospodářskou činností, a na nákup hmotného majetku sloužícího k provozování hospodářské činnosti. Dále použila provozní prostředky ve výši 690 182 Kč na rekonstrukci budovy ISŠ.

SOU Vsetín čerpalo z investiční dotace poskytnuté na akci „Rekonstrukce kotelny“ částku 1 154 099 Kč k jiným účelům, než bylo státním rozpočtem určeno.

SPV Úpice po ukončení výběrového řízení na realizaci investiční akce „Rekonstrukce domova mládeže“, na níž obdrželo ze státního rozpočtu roku 1995 dotaci ve výši 4 500 000 Kč a z prostředků roku 1996 částku 650 000 Kč, provedlo změnu investičního záměru, a to na výstavbu nového ubytovacího objektu domova mládeže s nárůstem rozpočtových nákladů o 6 900 000 Kč spojených se změnou všech parametrů stavby. Finanční prostředky určené na rekonstrukci ve výši 4 987 944 Kč použilo tedy k jinému účelu, než byly určeny.

3. SOU a U stavební Praha 4, SOU a OU stavební Praha 4, ISŠ technická Praha 9, ISŠ Děčín, SPV Brno, SOU obchodní Ostrava a SOU Olomouc

porušily ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech ...; prostředky může čerpat ... v souladu s věcným plněním.“

O d ů v o d n ě n í:

SOU a U stavební Praha 4 a ISŠ Děčín použily v roce 1995 rozpočtové prostředky v celkové výši 156 964 Kč na zabezpečení výuky žáků připravujících se pro fyzické a právnické osoby, které však neuhradily poplatky za jejich výuku v termínech stanovených smlouvami.

ISŠ Děčín nestanovila ve smlouvách o úhradě ostatních provozních nákladů uzavřených s fyzickými a právnickými osobami, pro něž se žáci připravují na výkon povolání v učebních a studijních oborech, sankce pro případ neplnění a následně pak vymáhala pohledávky pouze ve výši dlužné částky. Kromě toho v rozporu s platebním rozkazem vydaným Okresním soudem v Děčíně uzavřela s právním nástupcem dlužníka „Dohodu o vyřádkování závazku“ pouze ve výši 80 % dlužné částky.

SPV Brno zařadilo 2 své zaměstnance do platových tříd a stupňů v rozporu s ustanoveními § 4 odst. 1, 2, 3, § 5 odst. 1 a 3 a § 6 nařízení vlády ČR č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců, rozpočtových a některých dalších organizací, ve znění pozdějších předpisů, a na základě toho na měsíčních tarifech neoprávněně čerpalo rozpočtové prostředky v celkové výši 24 460 Kč. Kromě toho na základě „Dohody o narovnání“ uhradilo z rozpočtových prostředků fyzickým osobám nájemné za období, kdy již na základě kupní smlouvy mělo k objektu právo hospodaření, a to ve výši 132 962 Kč.

SOU obchodní Ostrava uzavřelo se 2 obchodními společnostmi smlouvy o zřízení SPV a o zabezpečení praxe svých žáků, v nichž se zavázalo uhradit roční dohodnuté částky na 5, resp. 10 let předem. Použitím

prostředků státního rozpočtu před uskutečněním plněním ve výši 5 850 000 Kč postupovalo SOU neehospodárně. K neehospodárnosti při nakládání s rozpočtovými prostředky dále došlo tím, že SOU na základě smlouvy o provozování bufetu v budově SOU přenechalo k užívání prostory obchodní firmě bezúplatně, a to přesto, že v roce 1995 vynaložilo na služby a rekonstrukci těchto prostor částku ve výši 99 795 Kč.

SOU Olomouc v roce 1995 nefakturovalo podnikatelským subjektům smluvně dohodnutou částku k úhradě pro 378 žáků, čímž došlo ke snížení jeho příjmů o částku 75 600 Kč.

SOU a U stavební Praha 4 u 16 nájemních smluv, SOU a OU stavební Praha 4 u 2 nájemních smluv a ISS technická Praha 9 u 7 nájemních smluv nesjednaly ceny služeb vůbec. Učňovská zařízení tím nezabezpečila stanovenou povinnost dosahování maximálních příjmů.

4. SOU a U stavební Praha 4, ISS Děčín, SOU Trutnov, SOU Olomouc, SOU poštovní Olomouc, ISS obchodu Přerov, ISS Blansko, ISS Vyškov, SOU Zlín, ISS Otrokovice a SOU Uherské Hradiště

porušily ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (s přihlédnutím k ustanovení § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník), kde je uvedeno:

„Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána.“

Současně porušily i ustanovení § 15 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 119/1988 Sb., kde je uvedeno:

„Při výkonu práva hospodaření s pohledávkami státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku.“

„Je-li dlužník v prodlení s placením dluhu, je organizace povinna vyúčtovat a vymáhat stanovené úroky z prodlení nebo stanovený poplatek z prodlení, pokud není stanoveno právním předpisem jinak.“

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená učňovská zařízení po uplynutí lhůty splatnosti neuplatnila u příslušných orgánů vymáhání pohledávek, příp. dlužníkům neúčtovala a nevymáhala na nich úroky z prodlení. Např. u SOU Uherské Hradiště se jednalo o částku ve výši 1 874 127 Kč, u ISS Blansko ve výši 497 292 Kč, u SOU Zlín ve výši 450 535 Kč, u SOU Trutnov ve výši 378 859 Kč, u ISS Vyškov ve výši 251 236 Kč, u ISS Otrokovice ve výši 210 421 Kč, u SOU Olomouc ve výši 115 335 Kč apod. Deset z celkového počtu 26 kontrolovaných učňovských zařízení tak v důsledku nevymáhání pohledávek snížilo příjmovou část rozpočtu o celkovou výši 4 060 384 Kč.

ISS obchodu Přerov v roce 1995 nevymáhala poplatek z prodlení od 52 fyzických a právnických osob, s nimiž uzavřela smlouvu o zajištění teoretické výuky a odborného výcviku žáků, a rovněž tak při nezaplacení nevymáhala poplatek z prodlení od 14 nájemců, kterým smlouvami o nájmu pronajala nebytové prostory.

Učňovská zařízení, která nevymáhala neuhrazené pohledávky a financovala ostatní provozní náklady pouze z rozpočtových prostředků, současně porušila i ustanovení § 12 odst. 2 školského zákona, kde je uvedeno: *„Úhrada ostatních provozních nákladů se provádí z nákladů fyzických nebo právnických osob, pro něž se žáci připravují na povolání.“*, a nevymáháním úroků z prodlení a úhrad za nájemné a služby vůči nájemníkům bytů i ustanovení § 30 odst. 2 vyhl. MF č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno: *„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů ...“*

5. ISS Děčín, SOU Malé Svatoňovice, SOU Dvůr Králové nad Labem, SOU Trutnov a SPV Úpice

porušily ustanovení § 6 písm. a), d) a § 7 odst. 3 vyhlášky č. 119/1988 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

- a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ...*
- d) chránit národní majetek před rozkrádáním, poškozením, zničením, ztrátou nebo zneužíváním, ...“*

„O přebytku nebo neupotřebitelnosti národního majetku i o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace ... K rozhodnutí o přebytku nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo.“

ISS Děčín současně porušila i ustanovení § 6 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky ...“

O d ů v o d n ě n í:

ISS Děčín nevedla v evidenci pohledávek částku 26 400 Kč (neuhrazené nájemné za rok 1995). Tato pohledávka nebyla ani součástí inventarizace pohledávek k 31. 12. 1995.

SOU Malé Svatoňovice nepředložilo k vyřazenému majetku za rok 1995 doklad o tom, jak bylo s tímto majetkem naloženo, a provedlo likvidaci majetku v celkové pořizovací hodnotě 94 618 Kč v rozporu s předpisy.

SOU Dvůr Králové provádělo vyřazení a likvidaci majetku bez písemného rozhodnutí vedoucího organizace o jeho přebytku nebo neupotřebitelnosti, ani

nedoložilo, jak bylo s vyřazeným majetkem naloženo. V roce 1995 provedlo v rozporu s předpisy vyřazení a fyzickou likvidaci majetku v pořizovací ceně ve výši nejmeně 117 000 Kč.

SOU Trutnov v roce 1995 provádělo likvidaci státního majetku bez rozhodnutí vedoucího organizace o jeho přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti, ani nepředložilo doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo. Za rok 1995 provedlo v rozporu s předpisy likvidaci majetku v celkové pořizovací hodnotě 62 490 Kč. Dále neoprávněně snížilo hodnotu majetku pořízeného z rozpočtových prostředků v celkové výši 43 490 Kč.

SPV Úpice provedlo v roce 1995 v rozporu s předpisy vyřazení a fyzickou likvidaci majetku v pořizovací ceně ve výši nejmeně 470 000 Kč.

6. SOU a OU stavební Praha 4 porušilo ustanovení § 32 odst. 4 školského zákona, kde je mj. uvedeno:

„Do odborného učiliště se přijímají žáci, kteří úspěšně ukončili devátý ročník zvláštní školy.“

a současně porušilo ustanovení § 9 odst. 2 vyhlášky MŠMT č. 399/1991 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách, kde je mj. uvedeno:

„Do samostatné třídy odborného učiliště se přijímají žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku v osmém, popřípadě sedmém ročníku zvláštní školy ...“

O d ů v o d n ě n í:

Učňovské zařízení ve školním roce 1994/95 přijalo do odborného učiliště celkem 107 žáků z nižších než devátých ročníků zvláštních škol. Pro tyto žáky nezřídilo samostatné třídy a zařadilo je do společných tříd s žáky, kteří úspěšně ukončili devátý ročník zvláštních škol.

7. ISŠ Otrokovice porušila ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, kde je mj. uvedeno:

„Podniky nemohou uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku ..., k němuž mají právo hospodaření ...“

„Výjimky z ustanovení první věty odstavce 1 může v odůvodněných případech povolit vláda.“

příčemž v bodu Ib) usnesení vlády ČR č. 139 ze dne 3. května 1991, o postupu při provádění ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., ve znění usnesení vlády ČR č. 197 ze dne 18. března 1992, kterým se mění usnesení vlády ČR č. 139 ze dne 3. 5. 1991, je mj. uvedeno:

„... jiné státní organizace mohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví ma-

jetku, k němuž mají právo hospodaření, v těch případech, kdy se jedná o prodej ...

Základní prostředky se zůstatkovou hodnotou do 15 000,- Kčs ...“

O d ů v o d n ě n í:

ISŠ Otrokovice v roce 1995 prodala bez udělení výjimky vlády hmotný investiční majetek se zůstatkovou cenou přesahující 15 000 Kč (např. svářečku se zůstatkovou cenou 43 921 Kč, magnetofon se zůstatkovou cenou 41 349 Kč apod.), a to v celkové výši 132 483 Kč.

8. ISŠ Děčín, SOU Rožnov pod Radhoštěm a SOU obchodní Ostrava

porušily ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 278/1992 Sb., o státní statistice, kde je mj. uvedeno:

„Zpravodajské jednotky jsou povinny poskytovat všechny požadované údaje pro statistická zjišťování obsažená v programu zjišťování. Tyto údaje jsou povinny poskytovat úplně, správně, pravdivě a včas ...“

a SOU chemické Ústí nad Labem, SOU Vsetín, SOU Uherské Hradiště, SOU obchodní Ostrava, ISŠ technická Ostrava, SOU poštovní Olomouc, SOU Olomouc, ISŠ obchodu Přerov, SOU Dvůr Králové, SOU Trutnov a SPV Brno

porušily ustanovení § 2 odst. 6 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, kde je uvedeno:

„Zpravodajská povinnost je povinnost zpravodajské jednotky poskytovat úplně, správně, pravdivě a včas požadované údaje pro všechna statistická zjišťování uvedená v programu statistických zjišťování.“

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená učňovská zařízení ve statistických výkazech o počtu žáků k 1. 9. 1994, příp. k 1. 9. 1995, vykazala počty žáků neodpovídající skutečnosti. Na základě nesprávně uvedených údajů obdrželo 6 učňovských zařízení neoprávněně ze státního rozpočtu vyšší příspěvek, a to konkrétně: SPV Brno o částku 67 132 Kč, ISŠ technická Ostrava o částku 40 997 Kč, SOU obchodní Ostrava o částku 30 892 Kč, SOU poštovní Olomouc o částku 23 055 Kč, ISŠ obchodu Přerov o částku 15 574 Kč a SOU Olomouc o částku 7 855 Kč. Učňovská zařízení tyto prostředky vyčerpala.

9. ISŠ Havířov porušila ustanovení § 29 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Hospodářská činnost je v účetnictví sledována odděleně od běžného hospodaření příspěvkové organizace.“

O d ů v o d n ě n í:

Podle zřizovací listiny ze dne 13. 6. 1994 měla ISŠ provozovat jako hospodářskou činnost i ubytovací a stra-

vovací služby. Přestože ve střediscích „kantýna“ a „jidelna“ ISŠ poskytovala stravovací služby nejen pro vlastní žáky a zaměstnance, ale i pro cizí strávníky, nesledovala tuto činnost v účetnictví odděleně od hlavní činnosti. Střediska vykazala v roce 1995 ztrátu v celkové výši 133 160 Kč.

10. SOU Zlín porušilo ustanovení § 2 zákona č. 116/1990 Sb., kde je uvedeno:

„S prostory uvedenými v § 1 (dále jen ‘nebytové prostory’) nakládají jejich vlastníci, popřípadě ti, kteří vykonávají právo hospodaření (dále jen ‘pronajímatel’).“

O d ů v o d n ě n í:

Učňovské zařízení uzavřelo jako pronajímatel dne 1. 9. 1992 nájemní smlouvu na pronájem nebytových prostor, přestože dle výpisu z katastru nemovitostí nebylo vlastníkem pronajímaného objektu ani k němu nemělo právo hospodaření. Na základě uzavřené smlouvy docházelo k plnění i v roce 1995.

11. SOU a OU stavební Praha 4, ISŠ technická Praha 9 a ISŠ obchodu Přerov

porušily ustanovení § 3 odst. 1 a 3 zákona č. 116/1990 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Pronajímatel může nebytový prostor přenechat k užívání jinému ... smlouvou o nájmu ...“

„Smlouva musí mít písemnou formu a musí obsahovat předmět a účel nájmu, výši a splatnost nájmu a způsob jeho platby, a nejde-li o nájem na dobu neurčitou, dobu, na kterou se nájem uzavírá ...“,

příčemž v ustanovení § 3 odst. 4 téhož zákona je mj. uvedeno:

„Pokud ... smlouva ... neobsahuje náležitosti podle odstavce 3, je neplatná.“

O d ů v o d n ě n í:

SOU a OU stavební Praha 4 ve smlouvě o nájmu nebytových prostor uzavřené s obchodní společností neuvedlo účel nájmu.

ISŠ technická Praha 9 ve smlouvě na pronájem nebytových prostor neuvedla účel nájmu.

ISŠ obchodu Přerov pronajala ve 3 případech prostory učebny a tělocvičny bez uzavření písemné smlouvy o nájmu.

12. SOU chemické Ústí nad Labem a ISŠ Děčín

porušily ustanovení čl. 2 odst. 4 a čl. 7 odst. 1 Zásad MF ČR č. 40, pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořizování investičního majetku, vydaných pod č. j. 113/1 679/1994, kde je mj. uvedeno:

„Při pořizování investičního majetku s účastí investičních výdajů státního rozpočtu mohou fyzické a právnické osoby poskytovat zálohy zhotovitelům díla ... a to do výše 10 % z objemu investičních výdajů stanovených pro každý rok výstavby.“

„Daň z přidané hodnoty (DPH) ... nebude plátcí DPH zásadně z dotací ze státního rozpočtu hrazena.“

O d ů v o d n ě n í:

SOU chemické Ústí nad Labem z příspěvku státního rozpočtu na investice ve výši 500 000 Kč poskytlo dodavateli zálohu ve výši 300 000 Kč, tj. 60 % investičních nákladů, a při vyúčtování prací uhradilo z tohoto příspěvku i DPH.

ISŠ Děčín poskytla dodavateli na výstavbu plynové kotelny z celkové fakturované částky 1 000 100 Kč zálohu ve výši 1 000 000 Kč, tj. téměř 100 % investičních nákladů.

13. SOU a OU stavební Praha 4, ISŠ technická Praha 9, SOU a U stavební Praha 4, ISŠ Blansko a SOU poštovní Olomouc

porušily ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, kde je mj. uvedeno:

„K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhláší zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejnižší nabídku ...“

„Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než ... podle odstavce 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v § 49 nebo v § 50 tohoto zákona.“

O d ů v o d n ě n í:

Učňovská zařízení uzavřela smlouvy, aniž vyhlásila veřejnou obchodní soutěž nebo splnila podmínky uvedené v § 49 nebo § 50 zákona č. 199/1994 Sb.:

- SOU a OU stavební Praha 4 na opravu sprchových koutů, kde smluvní cena činila 245 714 Kč,
- ISŠ technická Praha 9 na koupi interaktivního oděvářského systému NERO, kde smluvní cena dodaného zboží byla stanovena dohodou na 124 400 Kč bez DPH,
- ISŠ Blansko 240 073 Kč na nákup konvektomatu v hodnotě ,
- SOU a U stavební Praha 4 na stavbu řadových garáží, kde smluvní cena činila 1 043 926 Kč včetně DPH,
- SOU poštovní Olomouc na rekonstrukci objektu v celkové výši 1 995 000 Kč.

14. SOU Vsetín, SOU chemické Ústí nad Labem a SOU a U sklářské Nový Bor porušily ustanovení § 49 odst. 2 písm. b) zákona č. 199/1994 Sb., kde je uvedeno:

„Zadavatel zasílá výzvu k podání nabídek v případech ...“

b) podle odstavce 1 písm. d) nejméně pěti zájemcům o veřejnou zakázku, ...“,

příčemž v ustanovení § 49 odst. 1 písm. d) je mj. uvedeno:

„Uzavření smlouvy na podkladě písemné výzvy zasláné zadavatelem zájemcům o veřejnou zakázku se připouští v případě ...“

d) veřejné zakázky, kdy výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty je nižší než 5 000 000 Kč, jde-li o nemovitost s výjimkou nájmu ..., a 1 000 000 Kč v ostatních případech.“

O d ů v o d n ě n í:

SOU Vsetín uzavřelo smlouvu o dílo na provedení plynofikace kotelny dílen SOU v nabídkové ceně ve výši 730 000 Kč bez DPH na podkladě písemné výzvy zasláné pouze jednomu zájemci.

SOU chemické Ústí nad Labem zaslalo výzvu k podání nabídky při investiční akci na zhotovení betonové plochy a hřiště, kde smluvní cena činila 118 678 Kč bez DPH, a při dodávce výpočetní techniky v hodnotě 646 897 Kč vždy pouze jednomu zájemci.

SOU a U sklářské Nový Bor zaslalo výzvu k podání nabídky při přístavbě „Hranárny“ se smluvní cenou 666 598 Kč bez DPH pouze 4 zájemcům.

15. ISŠ technická Ostrava

porušila ustanovení § 40 odst. 2 a § 49 odst. 2 písm. b) zákona č. 199/1994 Sb., kde je uvedeno:

„Uzavřená smlouva musí obsahovat ustanovení, kterým je nabídková cena uchazeče stanovena jako cena maximální, kterou je možné překročit jen za podmínek stanovených ve smlouvě.“

„Zadavatel zasílá výzvu k podání nabídek v případech ...“

b) podle odst. 1 písm. d) nejméně pěti zájemcům o veřejnou zakázku, ...“

O d ů v o d n ě n í:

Učňovské zařízení ve smlouvě o dílo uzavřené s obchodní společností neuvvedlo cenu dodávky a v 6 případech zakázek v celkové hodnotě 3 133 666 Kč nezaslalo výzvu k podání nabídek zákonem stanovenému minimálnímu počtu zájemců.

16. SOU Praha 3, SOU a OU stavební Praha 4, SOU a U stavební Praha 4, SOU a U sklářské Nový Bor, ISŠ Vyškov, SOU obchodní Ostrava a ISŠ Havířov

porušily ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování,

uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek, rozsah údajů ke zveřejnění z účetní závěrky, postupy pro provedení konsolidace účetní závěrky ...“

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená učňovská zařízení nedodržela postupy účtování uvedené v účtové osnově a postupech účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, vydaných jako přílohy Opatření FMF č. j. V/20 530/1992 ze dne 30. 7. 1992, ve znění pozdějších opatření. SOU Praha 3 neúčtovalo předpis příspěvku na provoz. Nákup investic v celkové výši 42 009 Kč zaúčtovalo do nákladů. Při sestavování výkazu zisku a ztráty za rok 1995 nedodrželo Opatření MF ČR č. j. 283/58 841/1995 ze dne 27. 10. 1995 tím, že do výkazu nepřevadlo údaje z účetnictví.

SOU a U stavební v Praze 4 nesprávně zaúčtovalo jako DHIM software v hodnotě 5 400 Kč a náhradní díly v celkové ceně 8 117 Kč.

SOU a OU stavební Praha 4 nezaúčtovalo správně jako HIM technické zhodnocení budovy v celkové ceně 22 485 Kč.

SOU a U sklářské Nový Bor zaúčtovalo v roce 1994 do provozních nákladů prostředky vynaložené na projektovou dokumentaci investiční akce „Přístavba Hranárny“ ve výši 51 500 Kč. V roce 1995 zaúčtovalo na účet „Opravy a údržba“ i částku ve výši 10 006 Kč za práce na uvedené investiční akci.

ISŠ Vyškov zaúčtovala chybně zálohu stavebnímu podniku ve výši 100 000 Kč. Při vyúčtování stavebních prací uhradila celou částku ve výši 330 375 Kč bez provedení odečtu zálohy. Vrácenou částku použila na financování hlavní činnosti v roce 1995.

SOU obchodní Ostrava zaúčtovalo nesprávně do provozních nákladů faktury za práce na rekonstrukcích a modernizacích budov v celkové částce 3 090 404 Kč.

ISŠ Havířov nesprávně zaúčtovala do provozních nákladů částku 195 000 Kč za práce na vybudování nástavby budovy ISŠ.

Uvedená učňovská zařízení současně porušila ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

17. SOU Zlín, SOU Rožnov pod Radhoštěm a SOU obchodní Ostrava

porušily ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

O d ů v o d n ě n í:

SOU Zlín zaúčtovalo do období 12/1995 na účet „Odpis nedobytné pohledávky“ částku 41 461 Kč, přestože nedobytnost pohledávek věcně neprokázalo.

SOU Rožnov pod Radhoštěm v roce 1995 zaúčtovalo nákup dílů k počítači v celkové výši 19 698 Kč na účet „Opravy a udržování“ místo na účet „Pořízení hmotných investic“.

SOU obchodní Ostrava časově nerozlišovalo náklady na pojistné na účtě „Jiné ostatní náklady“, ale účtovalo zde výdaje roku 1995 v celkové částce 111 284 Kč, přestože skutečné náklady na pojistné činily v daném období 123 416 Kč. Obdobným způsobem účtovalo SOU na účtech „Tržby z prodeje služeb“ o výnosech přijatých od osob, pro něž se žáci připravovali na povolání, neboť přijaté příspěvky za období od září 1995 do června 1996 zaúčtovalo jako příjmy roku 1995, přestože jejich poměrnou část za rok 1996 mělo zaúčtovat na účet „Výnosy příštích období“.

18. SOU Praha 3 porušilo ustanovení § 13 odst. 1 písm. a) zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví účtují:

a) v deníku (denících), v němž účetní zápisy uspořádají z hlediska časového (chronologicky) a jímž prokazují zaúčtování všech účetních případů v účetním období ...“

O d ů v o d n ě n í:

SOU Praha 3 v roce 1995 nevedlo účetní knihu - deník, jímž by prokázalo zaúčtování všech účetních případů v účetním období.

19. SOU a OU stavební Praha 4, SOU a U stavební Praha 4 a ISS technická Praha 9

porušily ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

ISS technická Praha 9 současně porušila i ustanovení § 30 odst. 1 téhož zákona, kde je mj. uvedeno:

„Skutečné stavy majetku se zjišťují inventurou ... dokladovou u závazků a u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventuru; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech ...“

O d ů v o d n ě n í:

SOU a OU stavební Praha 4 nezjistilo skutečný stav majetku ve skladu a při inventarizaci k 31. 10. 1995 nezjistilo inventarizační schodek 4 ks zatahovacích dveří v celkové hodnotě 8 036 Kč.

SOU a U stavební Praha 4 při inventarizaci majetku v roce 1995 nezjistilo skutečný stav majetku - inventarizační přebytek 5 kusů telefonních přístrojů v celkové hodnotě 4 819 Kč. O tuto částku nesprávně snížilo stav majetku.

ISS technická Praha 9 nedodržela postup pro řádné provedení dokladové inventury majetku u účtu „Pořízení hmotných investic“. V inventarizačním zápisu uvedla, že v době inventur nebyl na tomto účtu uveden žádný majetek, přestože v rozvaze k 31. 12. 1995 na něm byl vykázán zůstatek ve výši 234 540 Kč.

III. Ostatní zjištění

1. SPV Brno a ISS Vyškov v rozporu s ustanovením § 1 vyhlášky č. 210/1989 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, nesestavily rozpočet fondu kulturních a sociálních potřeb, pro jeho tvorbu a čerpání nezřídily samostatný účet. ISS Vyškov kromě toho v rozporu s ustanovením § 6 citovaného předpisu poskytovala zaměstnancům bezúročně půjčky bez uzavření písemných smluv o jejich poskytnutí.

2. ISS Vyškov při zajišťování stravování pro žáky školy a pro své zaměstnance porušila ustanovení § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 137/1989 Sb., o závodním stravování (s přihlédnutím k přechodným ustanovením zákona č. 74/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce), tím, že poskytovala stravování i zaměstnancům cizích organizací. Tuto činnost navíc neměla uvedenu ani ve zřizovací listině. V roce 1995 pro cizí organizace vydala celkem 3 856 obědů.

3. SOU Praha 3 uzavřelo s Pražskou restaurační spol. s r.o. „Smlouvu o spolupráci“ s blíže nespecifikovaným předmětem smlouvy a s rozporným obsahem. Smlouva zahrnuje i oblasti, pro které právní předpisy stanoví speciální úpravu. Učňovské zařízení tím umožnilo soukromé obchodní společnosti užívat majetek státu v celkové hodnotě 3 363 267 Kč, určený zejména k zabezpečení výuky žáků nebo pro poskytování závodního stravování pracovníkům MH, především k její vlastní podnikatelské činnosti. K této činnosti jí navíc poskytlo bez uzavření nájemní smlouvy i nebytové prostory.

4. Ze 143 kontrolovaných smluv uzavřených v roce 1995 SOU Olomouc k zajištění teoretické výuky byly v 75 případech zjištěny formální nedostatky, jako např. neuvedení lhůty plnění, chybějící datum uzavření smlouvy, příp. podpis statutárního zástupce SOU apod. Tyto nedostatky by v konečném důsledku mohly vést v případě neplnění podmínek ze strany fyzických a právnických osob, s nimiž byly uzavřeny, k nevymahatelnosti pohledávek.

Vyhodnocení:

Z kontrolovaného objemu 437 660 tis. Kč byly nesprávně použity prostředky ve výši 48 173 tis. Kč, tj. celkem 11 %.

Provedená kontrola zjistila nehospodárné nakládání s prostředky státního rozpočtu v oblasti učňovského školství, a to jak MH, tak učňovskými zařízeními. Např. poskytnutý státní majetek a rozpočtové prostředky v jednom případě v konečném důsledku sloužily k podnikatelské činnosti soukromé společnosti.

MH sice zpracovalo Metodiku pro přidělování příspěvků ze státního rozpočtu na přípravu žáků, nikoliv však již pro používání těchto prostředků. Ve skutečnosti přidělovalo prostředky podle požadavků učňovských zařízení a nikoliv podle počtu žáků a stanovených normativů ve smyslu Metodiky, a to bez důkladného ověření skutečných potřeb. MH ve vydané Metodice stanovilo výši příspěvku na zabezpečení typu nástavbového studia, který dosud platná právní úprava nepřipouští. Tím učňovským zařízením umožnilo porušení ustanovení školského zákona a prováděcího předpisu. Přidělením prostředků na organizaci nástavbového studia MH neoprávněně čerpalo ze státního rozpočtu částku 3 414 944 Kč. MH žádným vnitřním předpisem ani jiným způsobem nestanovilo podmínky pro hospodářskou činnost učňovských zařízení.

Příjmem státního rozpočtu jsou podle zákona č. 576/1990 Sb. i výnosy ze státního majetku. MH nestanovilo pro učňovská zařízení pravidla pro nakládání s těmito prostředky, např. nestanovilo povinnost odděleného vykazování výnosů z pronájmu státního majetku, příp. z jeho prodeje a provedení jejich odvodu, a to ani v případě, že tyto výnosy nebyly zahrnuty do rozpočtu organizací. Při poskytování příspěvku ze státního rozpočtu nebyly uvedené výnosy vzaty v úvahu. V důsledku poskytnutí vyššího příspěvku došlo k neoprávněnému čerpání prostředků. Neprovedením odvodu došlo ke zkrácení příjmu státního rozpočtu. Z celkového počtu 26 kontrolovaných učňovských zařízení neprovedlo odvod 15 učňovských zařízení v celkové výši 1 997 690 Kč. Vzhledem k této skutečnosti nebyly výnosy ze státního majetku vykazovány ve správné výši ani v resortu MH.

MH zřídilo rozpočtovou organizaci Správa přípravy učňů se sídlem v Praze s 11 regionálními pracovišti na území ČR, kterou však nevybavilo rozhodovací ani kontrolní pravomocí. Z tohoto důvodu SPU mohla provádět kontrolu čerpání přidělených rozpočtových prostředků učňovským zařízením v ojedinelých případech, a to pouze za základě zadání konkrétního úkolu od MH. Samotné MH kontroly v této oblasti neprovádělo vůbec.

Učňovská zařízení dostatečně nepečovala o vyvíjení pohledávek v případě neplnění závazků ze smluv uzavřených s fyzickými nebo právnickými osobami, pro něž se žáci připravovali na povolání a které se měly podílet na úhradě nákladů jejich teoretické přípravy. Následně pak hradila z rozpočtových prostředků i náklady, které měly být financovány z jiných zdrojů. Skutečnost, že učňovská zařízení své pohledávky dostatečně důrazně nevymáhají, byla MH při stanovování příspěvku opomíjena.

Při kontrole byly zjištěny další skutečnosti související s financováním učňovského školství, které mají dopad na trh práce a následně na výdajovou stránku státního rozpočtu republiky. Vyrůstá počet státních žáků na úkor žáků sponzorovaných právnickou nebo fyzickou osobou, pro kterou se připravují. Např. ve školním roce 1994/95 studovalo v průměru u dvou učňovských zařízení 77,65 % tzv. státních žáků a ve školním roce 1995/96 to bylo již 85,5 % státních žáků. Přestože vyrůstá podíl státu na financování učňovského školství, není regulována struktura učňovských oborů v návaznosti na potřeby trhu práce, ale vytváří se spontánně dle zájmu. Dokladem je skutečnost, že dříve specificky zaměřená učňovská zařízení (stavební, elektrotechnická apod.) se transformovala na učňovská zařízení bez speciálního zaměření, kde převažují žáci v současně žádaných oborech, a to prodavač, kuchař-číšník, obchodník, obchodní provoz, číšník-servírka. Učňovská zařízení otvírají tyto lukrativní obory s cílem získat co nejvíce žáků, neboť jsou finančně přímo závislá na jejich počtu. Tento stav v praxi vyvolává ze strany potřeb trhu práce nutnost provádění rekvalifikací zaměřených na chybějící kvalifikované dělnické profese (soustružník, strojní zámečnický, zedník). Rekvalifikace následně provádějí učňovská zařízení ve spolupráci s úřady práce, tedy opět z prostředků státního rozpočtu.